

AVOIN VERTAISARVIOINTI SUOMESSA

Mikael Laakso

Hanken Svenska Handelshögskolan

Tiedon tähden ja ITY:n kevätseminaari

17.5.2019

ALKUSANAT: ESITYS PERUSTUU PITKÄLTI JULKAISTUUN SELVITYKSEEN

SELVITYS AVOIMESTA VERTAISARVIOINNISTA KOTIMAISEN TIEDEJULKAISEMISEN KENTÄLLÄ

Riitta Jytä, Turun yliopisto, Turku
Mikael Laakso, Hanken Svenska handelshögskolan, Helsinki

23.3.2019

Selvityksen rahoitti ITY ry
Suomen tiedekustantajien liiton
apurahan turvin.

Kiitos ITY ry:lle ja
Kulttuurintutkimuksen seuralle,
jotka ideoivat hankkeen alkuun ja
hankkivat rahoituksen.

Erityisesti kiitämme Riitta
Koikkalaista, Susanna Nykyriä,
Noora Hirvosta ja Anna Suorsaa.

<https://doi.org/10.23847/978-952-599516-9>

SISÄLTÖ

- Tieteellinen kommunikaatio ja vertaisarviointi
- Perinteisen vertaisarvioinnin ongelmat
- Avoin vertaisarviointi
- Selvitys avoimesta vertaisarvioinnista kotimaisen tiedejulkaisemisen kentällä

TIETEELLISEN KOMMUNIKAATION TOIMINNOT

- Rekisteröinti
- Tiedonvälitys
- **Verifiointi**
- Arkistointi
- (Arviointi & ansioituminen)

Avoimuus tehostaisi kaikkia näitä toimintoja (?)

PERINTEISEN VERTAISARVIOPROSESSIN KRITEERIT

- Selektiivinen prosessi, joka seuraa formaaleja käytäntöjä.
- Tekijöinä toimittajien valitsemat anonyymit arvioijat, jotka tekevät arvion toisista arvioijista sekä kirjoittajista riippumatta.
- Arvioi käsikirjoitusta yleensä uutuusarvon mukaan (merkitys tieteenalalle, kiinnostavuus laajemmalle lukijakunnalle) sekä miten hyvin tutkimus on dokumentoitu.
- Arvioi käsikirjoituksen soveltuvuutta julkaistavaksi, antavat kirjoittajalle palautetta, pyrkivät käsikirjoituksen laadun parantamiseen
- Prosessi päättyy toimittajan / toimittajien julkaisupäätökseen.

(Walker & da Silva 2015)

Vallitsevan käytännön pulmia

- Prosessin hitaus ja tehottomuus
- Lehtikohtaiset prosessit
- Erilaiset vinoumat: sosiaaliset, kognitiiviset
- Virheet ja väärinkäytökset
- Läpinäkymättömyys ja epäeettiset käytännöt
- Arvioijan tekemän työn näkymättömyys

VERTAISARVIOINTIIN LIITTYVIÄ UUSIA VERKKOPALVELUITA

publons

Peerage of Science

PEER REVIEW MANAGEMENT | RUBRIQ

Rubriq—Rigorous, high-quality peer review
performed in two weeks.

TOIMINNOT MUUTOKSESSA: AVOIN VERTAISARVIOINTI

Avoimet vertaisarvioraportit	Vertaisarviot julkaistaan hyväksytyn artikkelin rinnalla.
Avoimet henkilöllisyydet	Kirjoittajien ja vertaisarvioijien henkilöllisyydet ovat molemmilla tiedossa
Avoim osallistuminen	Mahdollistetaan laajempi osallistuminen vertaisarviointiprosessiin.
Avoim vuorovaikutus	Suora kommunikaatio kirjoittajien ja vertaisarvijoiden välillä, sekä vertaisarvioitsijoiden kesken, mahdollista ja kannustettu.
Avoim kommentointi	Arviointi tai kommentointi mahdollista jo julkaistulle materiaalille.

AVOIN JULKAISEMINEN JA AVOIN VERTAISARVIOINTI - YHDESSÄ TOTEUTETTUNA SUURIMMAT HYÖDYT

- Ei välttämätöntä, että artikkeli on avoimesti julkaistu jotta joitakin avoimen vertaisarvioinnin muotoja voisi olla käytössä, mutta tilauspohjainen julkaisumalli ja avoin vertaisarviointi yhdessä harvinainen yhdistelmä.

Avoin vertaisarviointi

ESIMERKKEJÄ: YLIOPISTOPEDAGOGIIKKA

YLIOPISTOPEDAGOGIIKKA

Journal of University Pedagogy

[Etusivu](#) [Yliopistopedagogiikka 1/2019](#) [Yliopistopedagogiikka 2/2018](#) [Arkisto](#) [Lehden esittely](#) [Julkaisuprosessi](#)
[Ohjeita kirjoittajalle](#) [Yhteystiedot](#) [Pedaforum päivät 2019](#) [Tietoa lukijalle](#) [Tilaaminen](#) [Pro gradu -tutkielmia](#) [Väitöskirjoja](#)
[Linkkejä](#) [Palaute](#) [In English](#)

← [Onko yliopisto-opetuksen muutoksella Januksen kasvot?](#)

[Viestintä- ja kieliopintojen kehittäminen kansainvälistyvässä korkeakoulutuksessa](#) →

 No comments yet

Vastaa

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

ESIMERKKEJÄ: ENNEN JA NYT

Ennen ja nyt

PÄÄKIRJOITUKSET REPEREE-ARTIKKELIT ARTIKKELIT KATSAUKSET HAASTattelut ARVOSTELUT LEHTIOT NUMEROT

2019/1
Ranskan historia Suomessa 2000-luvulla

REFEEREE-ARTIKKELIT
EVOLUTION DE L'ACCUEIL DES RÉFUGIÉS JUIFS ET JUIVES D'ALLEMAGNE EN FRANCE. LE CAS DE LYON (1933-1938)
Cet article[1] s'intéresse à l'accueil que la France a réservé aux réfugié-e-s juif-ve-s d'Allemagne au cours des années 1933-1938. Il montre combien ces hommes et femmes ont été chaleureusement accueilli-e-s [...]

JOHDANNOT
SUOMALAINEN RANSKAN HISTORIAN TUTKIMUS NYT JA TULEVAISUUDESSA
Ei ole kovinkaan liioiteltua sanoa, että Euroopan historia on leimallisesti Ranskan historiaa. Tästä huolimatta Ranskan historian tutkimusta tehdään EU-Suomessa melko vähän ja hajanaisesti. Tässä numerossa luodaan katsaus tutkimuksen nykytilaan ja viitotetaan suuntaa uudelle tutkimukselle. Idea Ranskan historian teemanumerosta sai alkunsa Helsingin yliopistolla kesäkuussa 2017 pidetystä Suomen ja Ranskan historialliset suhteet -symposiumista. Artikkelit pohjautuvat symposiumissa pidettyihin esitelmiin. Teemanumeron avulla toivomme lisäävämmä sekä historiallisen Ranska-tutkimuksen näkyvyyttä että tutkijoiden verkostoitumista.

ARTIKKELIT
PARIISI: KÄVELYLLÄ MAAILMAN PÄÄKAUPUNGISSA
Pariisi on kaikissa kaupunkitutkimukseen liittyvissä kyselyissä nostettu maailman ykköspääkaupungiksi. Kaikki alkaa tarinasta, kaupungin pitkästä historiasta. Pariisi oli kertomus jo keskiajalla. Pariisiin liittyvä moderni tapamme katsoa suurkaupunkia. Pariisi ei ole vain ranskalaisten pääkaupunki. Se on yhteistä ja kollektiivista kulttuuriperintöä, johon liittyy aikakaudesta toiseen siirtyvä tunne eurooppalaisen kaupungin erityisyydestä.

ARTIKKELIT
NINON DE LENCLOS: KURTISAANIN KUNNIALLINEN KAUNEUS
Pariisi on vielä tänäkin päivänä synonyymi muodille. Tämä juontaa juurensa Ranskan suurelle vuosisadalle, 1600-luvulle, jolloin Pariisi kehittyi eurooppalaisen muodin keskuksiksi ja matkailijat ihastelivat erityisesti parisittarien tyylikkyyttä. Yläluokalle muodikkuus ja viimeistelty ulkoasu olivat myös keinoja erottaa muista sosiaaliluokista. Kurtisaani Ninon de Lenclous'le, joka onnistui tekemään huikean nousun sosiaalisilla tikkailuilla, muodikas olemus oli myös mahdollisuus sitoa itsensä yhä vahvemmin osaksi parisiilaista elintiä. Muodikkuus, vaatteet, asusteet ja viimeistelty ulkonen olemus kertoivatkin identiteetistä, arvoista ja statuksesta – eikä niiden merkitystä tule väheksyä tänä...

- Aloittamassa avointa, joukkoistetun vertaisarvioinnin kokeilua
- ”Prosessi vaatii tavallista enemmän toimittajilta. Jos artikkelikäsitteilytoimen yhteydessä käydään vilkasta keskustelua, lankeaa toimittajalle ikään kuin moderaattorin vastuu”
Päätoimittaja, Lauri Keskinen
- ”Avoimuus tarjoaa mahdollisuuden dialogiin, ja joukkoistaminen puolestaan vähentää yhtäältä arvioijan työtaakkaa ja toisaalta tarjoaa kirjoittajalle mahdollisuuden saada kaikista artikkelin osaluokista saman tasoista palautetta useilta eri alojen asiantuntijoilta.”
Toimituskunnan jäsen, Olli Kleemola

<https://blogit.utu.fi/justoddit/2019/04/08/ennen-ja-nyt-lehti-tuo-dialogin-ja-yhteisollisyyden-mukaan-tieteelliseen-vertaisarviointiin/>

MITEN F1000RESEARCH-MALLINEN VERTAISARVIOINTI TOIMISI KOTIMAISESSA KONTEKSTISSA?

CASE REPORT

REVISED Case Report: First report of *Elizabethkingia miricola* infection in a patient with cystic fibrosis [version 2; referees: 1 approved, 1 approved with reservations]

Freddy Frost , Dilip Nazareth

[Author details](#)

Abstract

Elizabethkingia miricola is a rare non-fermenting Gram-negative rod that has previously been reported to be associated with blood stream and pulmonary abscess infections, but never before in cystic fibrosis (CF). Here we present the first reported case of *Elizabethkingia miricola* infection in a patient with CF and discuss the management options. We describe a patient with CF in whom we observed clinical and spirometric evidence of pulmonary exacerbation with the associated growth of *E. miricola* in sputum culture. The period of clinical instability was observed to coincide with the obtainment of four sputum samples from which *E. miricola* was cultured; improvement was seen following treatment with ciprofloxacin and the subsequent eradication of *E. miricola*. We conclude that *E. miricola* is able to survive in the CF lung and in this case was associated with pulmonary exacerbation. Empirical treatment with fluoroquinolones is appropriate, based on our experience.

Keywords

Cystic fibrosis, shortness of breath, chest infection, exacerbation, fluoroquinolone

METRICS

102

VIEWS

15

DOWNLOADS

Get PDF

Get XML

Cite

Export

Track

Email

Share

Open Peer Review

Referee Status:

	Invited Referees	
Version(s)	1	2
REVISED Version 2 published 08 May 2018		 read report
Version 1 published 10 Apr 2018	 read report	 read report

- 1 **Simon C. Langton Hewer**, Bristol Royal Hospital for Children, UK
- 2 **Andrew M. Jones**, University Hospital of South Manchester, UK

[All reports](#) (3), [Responses and comments](#) (2)

Comments on this article

[All comments](#) (0)

[Add a Comment](#)

SELVITYS AVOIMESTA VERTAISARVIOINNISTA KOTIMAISEN TIEDEJULKAISEMISEN KENTÄLLÄ

Selvityksen tavoitteet

- Ottaa selvää tämänhetkisistä vertaisarviointia koskevista käsityksistä
- Lisätä kotimaisen tiedekentän ymmärrystä avoimesta vertaisarvioinnista
- Herättää keskustelua erilaisista vertaisarvioinnin prosesseista ja mahdollisuuksista
 - * Historia, nykyhetken käytännöt ja tulevaisuuden innovaatiot
- Edistää omalta osaltaan hyvää tieteellistä käytäntöä ja tutkimuksen luotettavuutta

HANKKEEN TYÖVAIHEET JA AIKATAULU

- Kirjallisuuskatsaus: kevät 2018
- Verkkokysely lehdille: kesäkuu 2018
- Kirjankustantajien haastattelut: kesäkuu 2018
- Raportti : maaliskuu 2019

Tuloksia / Mitä saimme selville?

Haastattelut

Haastattelut

- 8 kotimaista kirjakustantajaa jotka käyttävät vertaisarviotunnusta.
- Kunkin kustantajan kustannustoiminnasta vastaavalta päällikkö tai henkilö, joka tuntee kustantamon vertaisarvioprosessin parhaiten
- Suurin osa kustantamoista ei julkaise avoimesti, mikä näkyy myös vastauksissa.

Nykytilanne

Julkaisuprosessi on kaikilla pääpiirteittäin samanlainen:

Käsikirjoitus ja sen soveltuvuus käydään ensin läpi toimituskunnan käsittelyssä, minkä jälkeen jatkoprosessiin hyväksytty käsikirjoitus lähtee vertaisarviointiin. Arviointiin kuluu aikaa keskimäärin 1–3 kuukautta.

- Kustantamoissa noudatetaan yleisesti kaksoissokkovertaisarviointia
- Arvioinnista maksetaan toisinaan rahapalkkioita.

Monitieteisessä artikkelikokoelmassa saatetaan joutua etsimään jokaiselle artikkelille oma arvioijansa, kun taas monografiaprosessia hidastaa yhden vertaisarvioijan osaksi koituva suuri työmäärä.

Avoimesta vertaisarvioinnista

- Monissa vastauksissa toistuu huoli avoimen vertaisarvioinnin mukanaan tuomasta **todennäköisesti lisääntyvästä työtaakasta**.
- Toimittajan rooli vastuu- ja kontaktihenkilönä muuttuu ja korostuu.
- Avoimia lausuntoja kustantajat pitävät pääsääntöisesti itselleen vieraana ja myös jokseenkin epärelevanttina.
- Lausuntojen julkaiseminen voi johtaa siihen, että niitäkin aletaan viimeistellä enemmän julkaisua muistuttaviksi ja niihin aletaan kohdistaa myös paineita samalla tavalla kuin julkaistavaan artikkeliin.

“Jos prosessi muutettaisiin avoimeksi, se tarkoittaa, että arvioitsijan pitäisi muotoilla kritiikki myös julkisuutta varten, koska hän vastaa siitä omalla nimellään.”

Avoimesta vertaisarvioinnista

“Arviointien julkaiseminen soveltuu mielestäni vain järjestelmään, jossa käsikirjoitukset julkaistaan jotakuinkin sellaisenaan ja arviot silloin vastaavat normaalia kirja-arvostelua.”

Täysin avoimesta arvioinnista pohdiskelun tueksi otetaan esimerkki väitöskirjojen arvioinnista, jossa henkilöllisyyksiä ei missään vaiheessa salata. Mutta väitöskirjaprosessissa ei edes väitetä arvioijan olevan vertainen.

“Silloin kun käsikirjoitus on hyvä, avoin vuoropuhelu nähdäkseni toimisi.”

“Arvioijien sekä kirjoittajien ja arvioijien välinen suora kommunikaatio todennäköisesti parantaisi vertaisarvioinnin laatua. Arvioijat voisivat oppia toisiltaan ja mahdolliset jyrkät näkemyserot voisivat lieventyä.”

Avoimesta vertaisarvioinnista

”Ajattelutapa ja -kulttuuri vaatisi päivittämistä, mutten vastusta ajatusta. Jos yleisesti siirrytään avoimeen vertaisarviointiin, ja menetelmä riskeineen ja menettelyineen tulee tutuksi ja vakiintuneeksi, niin silloin omaksuminen on helpompaa ja jouhevampaa.”

”Pienenä kustantajana, jonka resurssit ovat pienet, ei kuitenkaan välttämättä haluaisi olla se ensimmäinen, joka ottaa maassa kritiikin ja arvostelun vastaan.”

”Kaikki vaikuttaa kaikkeen, joten avoin vertaisarviointi ei ole ”kyllä/ei”-kysymys.”

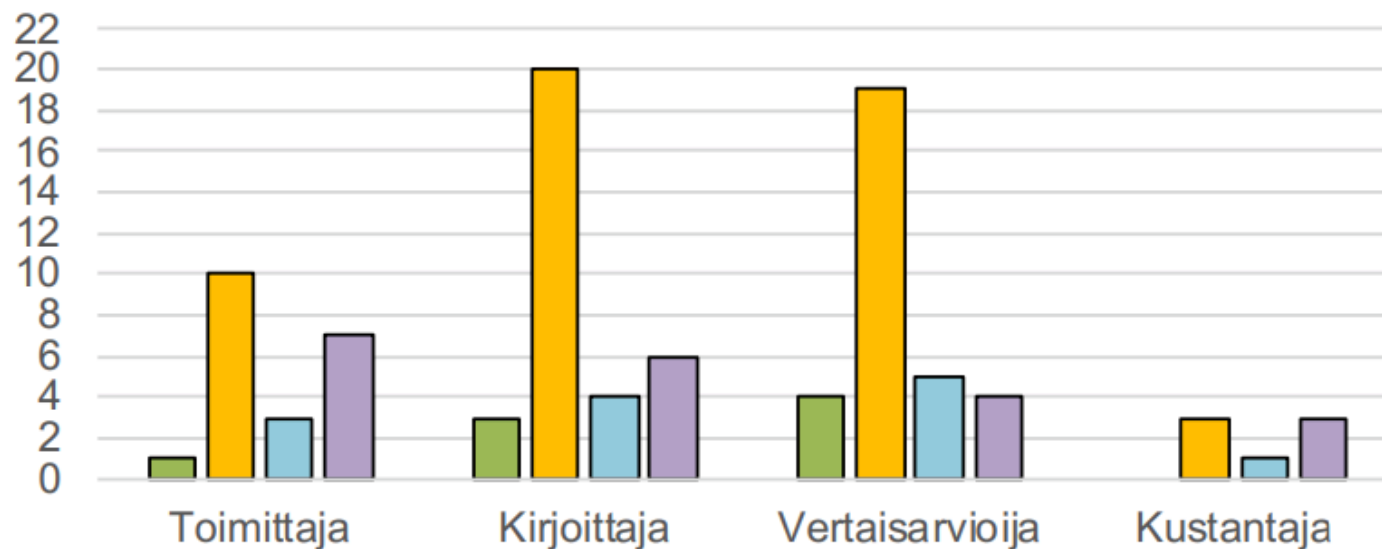
Tuloksia / Mitä saimme selville?

Verkkokysely

Vastaajien ensisijaiset tieteenalat

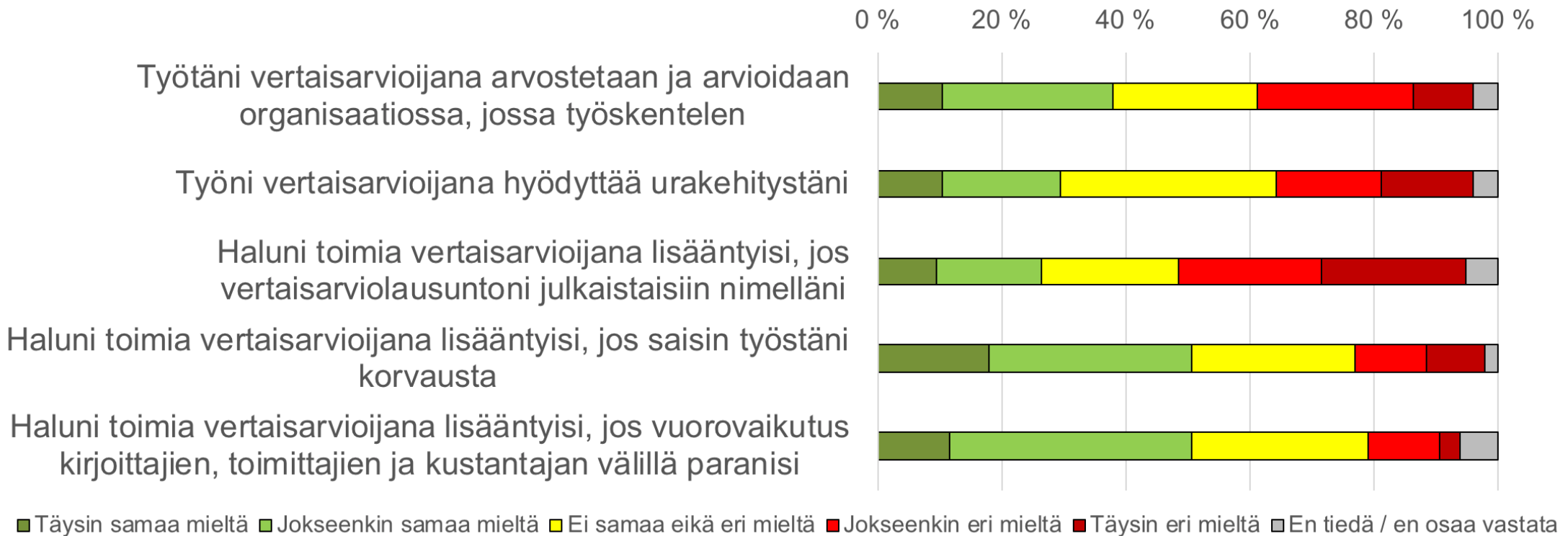
	Lähin tieteenala	%	2. lähin tieteenala	%	3. lähin tieteenala	%
LUONNONTIETEET	6	5,6 %	5	7 %	1	3 %
TEKNIikka	1	0,9 %	0	0 %	2	5 %
LÄÄKE- JA TERVEYSTIETEET	4	3,7 %	4	6 %	2	5 %
MAATALOUS- JA METSÄTIETEET	2	1,9 %	0	0 %	0	0 %
YHTEISKUNTATIETEET	39	36,1 %	28	41 %	20	53 %
HUMANISTISET TIETEET	56	51,9 %	32	46 %	13	34 %
MUUT	0	0,0 %	0	0 %	1	3 %

Onko sinulla kokemusta avoimesta vertaisarvioinnista joissakin seuraavista rooleista?

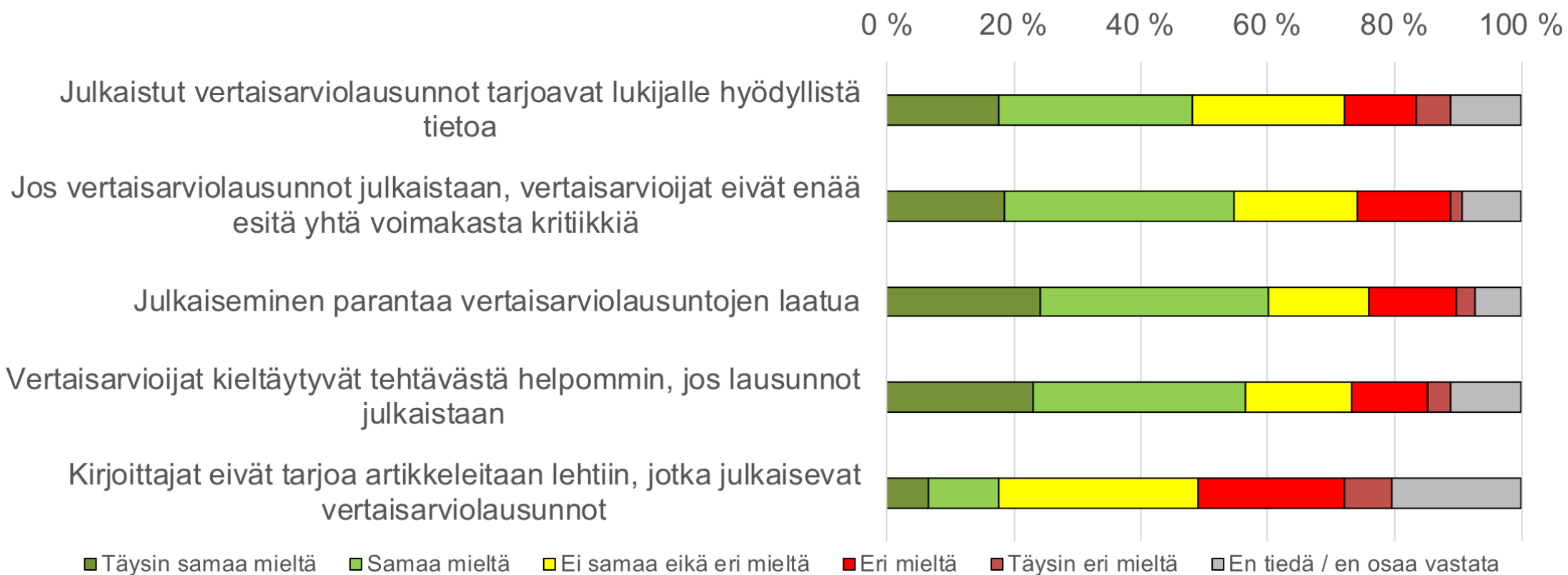

- Avoimet lausunnot: vertaisarviointi, jossa vertaisarviolausunnot julkaistaan julkaistavan artikkelin rinnalla
- Avoimet identiteetit: vertaisarviointi, jossa kirjoittajat ja arvioijat ovat selvillä toistensa henkilöllisyydestä
- Avoin osallistuminen: vertaisarviointi, jossa arviointiprosessiin ottaa osaa laajempi yhteisö
- Avoin vuorovaikutus: vertaisarviointi, joka sallii kirjoittajan ja vertaisarvioijan tai vertaisarvioijien välisen kommunikaation ja rohkaisee siihen

Mitä mieltä olet vertaisarvioijana seuraavista väitteistä? (n=95)

Avoimet vertaisarviolausunnot - Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

Avoimet identiteetit - Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

Kirjoittajat eivät tarjoa artikkeleitaan lehtiin, jotka paljastavat vertaisarvioijien henkilöllisyyden

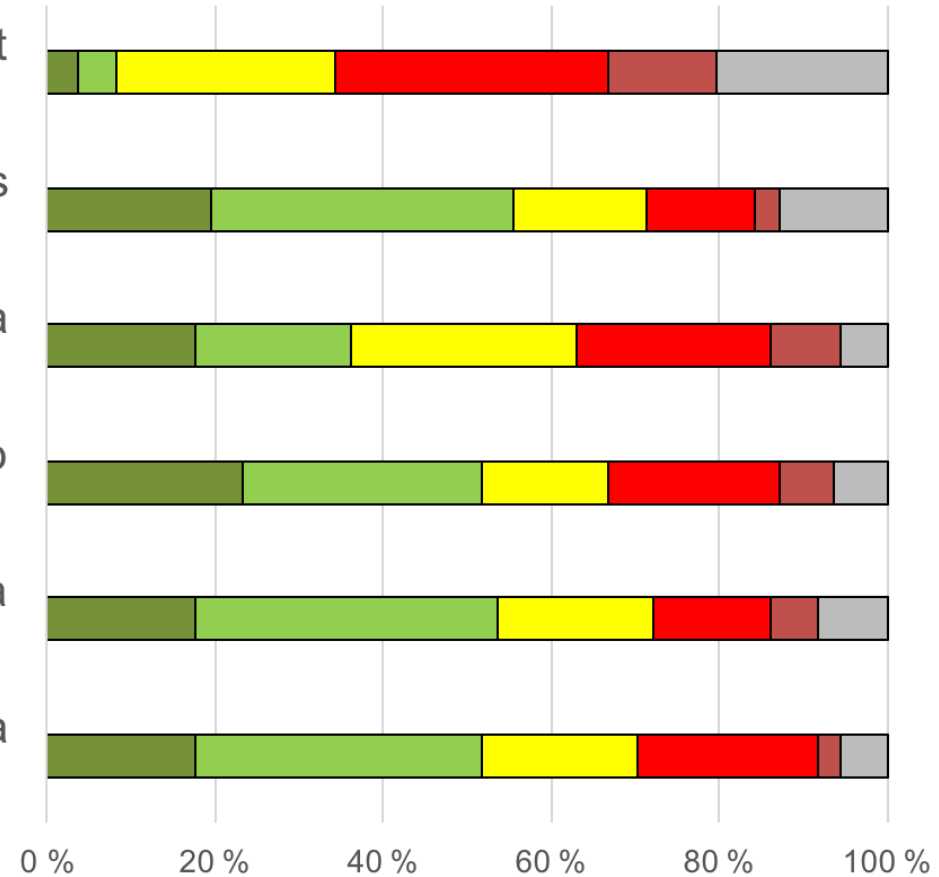
Vertaisarvioijat kieltäytyvät tehtävästä helpommin, jos henkilöllisyys paljastetaan

Vertaisarvioijan henkilöllisyyden paljastaminen on reilua kirjoittajaa kohtaan

Vertaisarvioijien pitäisi saada valita, paljastaako henkilöllisyytensä vai ei

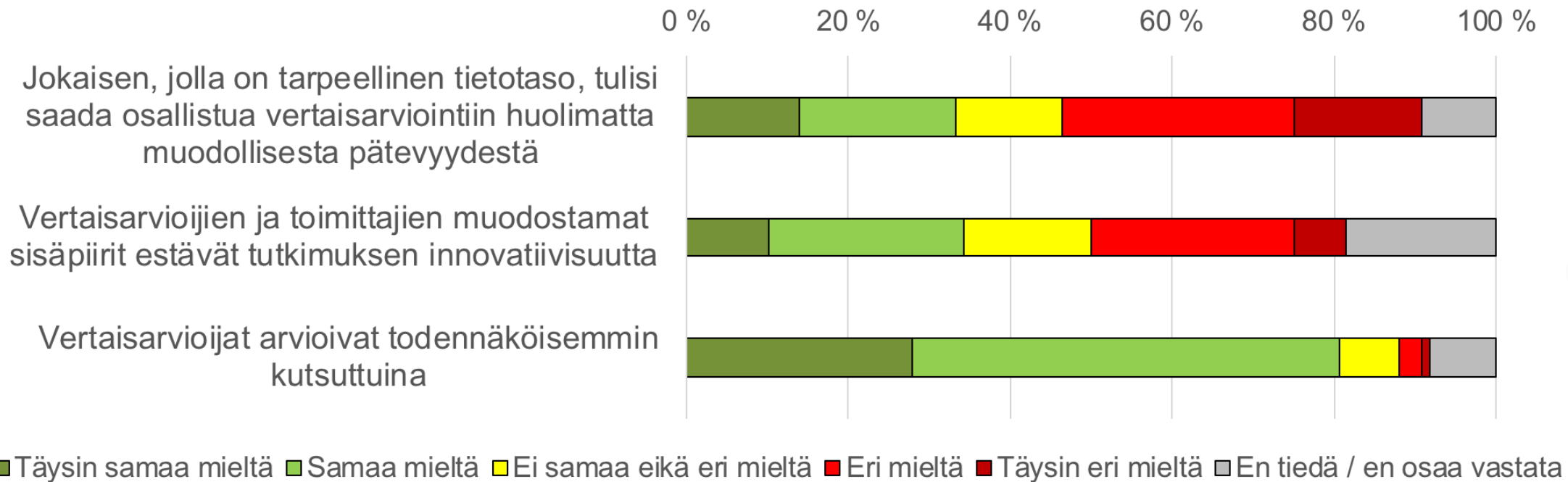
Vertaisarvioijan identiteetin paljastaminen parantaa vertaisarviolausuntojen laatua

Jos vertaisarvioijan identiteetti paljastetaan, vertaisarvioija ei enää esitä yhtä voimakasta kritiikkiä

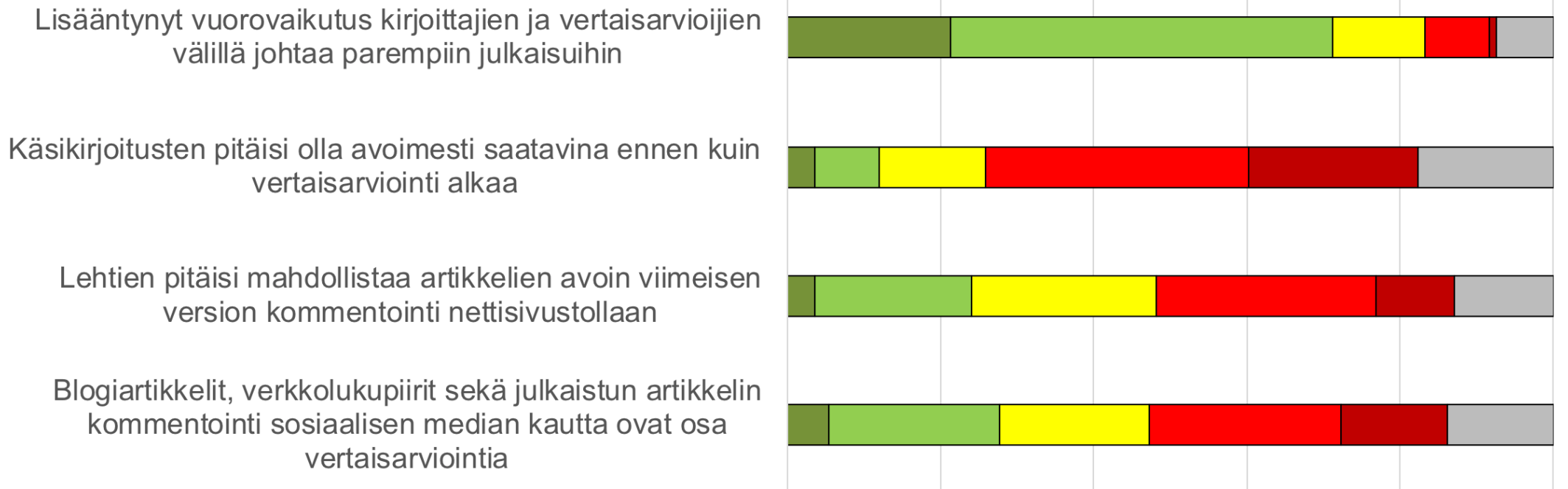
■ Täysin samaa mieltä
 ■ Samaa mieltä
 ■ Ei samaa eikä eri mieltä
 ■ Eri mieltä
 ■ Täysin eri mieltä
 ■ En tiedä / en osaa vastata

Avoin osallistuminen - Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

Avoin vuorovaikutus - Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

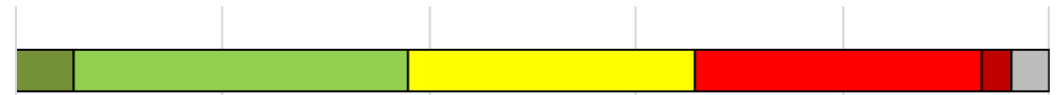

■ Täysin samaa mieltä ■ Samaa mieltä ■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ Eri mieltä ■ Täysin eri mieltä ■ En tiedä / en osaa vastata

Tieteellisen kommunikaation kentästä yleisesti - Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

Tieteellisen kommunikaation tämänhetkiset käytännöt toimivat kaiken kaikkiaan hyvin

Tieteellisten julkaisujen avoin saatavuus pitäisi olla yleinen käytäntö

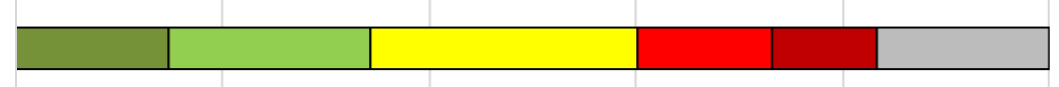
Tutkimusdatan tulisi olla lähtökohtaisesti aina avointa ja vain perustelluista syistä (kuten aineiston sensitiivisyys) rajautua esim. pelkkiin keskeisiin metatietoihin.

Tiedelehtien pitäisi siirtyä kohti avointa vertaisarviointia

Kotimaisten tiedelehtien pitäisi toimia suunnannäyttäjinä siirtymisessä kohti avointa vertaisarviointia

■ Täysin samaa mieltä
 ■ Samaa mieltä
 ■ Ei samaa eikä eri mieltä
 ■ Eri mieltä
 ■ Täysin eri mieltä
 ■ En tiedä / en osaa vastata

YHTEENVETO

- Avoin vertaisarviointi saattaa vähentää nykyisen järjestelmän ongelmia
- Informaatiotieteille avautuisi monenlaisia uusia mahdollisuuksia tutkia tieteellisen tiedon muodostumista.
- Vaikka avoin vertaisarviointi näyttää lupaavalta, lehtiä ei tulisi hoputtaa käyttöönotossa, ottavat palasia käyttöön, kun aika on omalla kohdalla on siihen kypsä.

KIITOS!

LÄHTEET

- Roosendaal, H., and Geurts, P. 1997. Forces and functions in scientific communication: an analysis of their interplay. Cooperative Research Information Systems in Physics, August 31–September 4 1997, Oldenburg, Germany. <<http://www.physik.uni-oldenburg.de/conferences/crisp97/roosendaal.html>>.
- Ross-Hellauer T. What is open peer review? A systematic review [version 2; referees: 4 approved]. F1000Research 2017, 6:588. doi: 10.12688/f1000research.11369.2)
- Van de Sompel H, Payette S, Erickson J, Lagoze C, Warner S (2004) Rethinking Scholarly Communication: Building the System that Scholars Deserve. D-Lib Magazine 10, 9. doi:10.1045/september2004-vandesompel
- Walker, R., & Rocha da Silva, P. (2015). Emerging trends in peer review—a survey. *Frontiers in Neuroscience*, 9(79), 80–18. <http://doi.org/10.3389/fnins.2015.00169>